

Mari Nasser
20.10.2021

Työ- ja elinkeinoministeriö

Lausunnon aihe: Luonnos valtioneuvoston asetukseksi tuesta Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaisille energiainvestoinneille vuosina 2022–2026

Viite: VN/14150/2021

Energiateollisuus ry:n lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi tuesta Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaisille energiainvestoinneille vuosina 2022–2026

Energiateollisuus ry (ET) kiittää lausuntopyyynnöstä ja toteaa lausunnossaan seuraavaa:

Energiatukiohjelma edistää Suomen hiilineutraaliustavoitteita tukevia hankkeita

Energia-ala tukee hallituksen tavoitetta saavuttaa hiilineutraalius jo 2030-luvulla ja on sitoutunut siihen, että kaukolämmön ja siihen liittyvän sähkön tuotannon päästöt puolittuvat vuoteen 2030 mennessä. Kehitys on osoittanut, että tavoite saavutettaneen ennakoitua nopeammin. Energiatukiohjelman tavoitteena oleva kasvihuonepäästöjä vähentävien energiainvestointi- ja energiainfrastruktuurihankkeiden edistäminen osaltaan vauhdittaa tavoitteiden saavuttamista.

Tukiohjelman suuntaaminen uusien teknologioiden leviämisen ja käyttöönottovaiheen investointeihin voi myös hyödyttää merkittävästi yhteiskuntaamme. Investoinnit uusiin teknologioihin luovat kasvupotentiaalia pitkällä aikavälillä ja kasvattavat Suomen hiilikädenjälkeä.

On hyvä, että luonnoksessa esitetty valtioneuvoston asetus tuesta Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaisille energiainvestoinneille vuosina 2022–2026 vastaa sisällöltään pitkälti voimassa olevaa energiatuskiasetusta. On ymmärrettävää, että uuden asetuksen tulee noudattaa RRF-asetuksessa mainittuja ehtoja ja määräaikoja. Sisällön pohjautuminen voimassa olevaan asetukseen helpottaa yhtiöiden tutustumista asetustekstiin ja tuen hyväksymisen edellytyksiin. Lisäksi Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaisten energiainvestointien tuen kanavoiminen aiempaa vastaavien instrumenttien kautta keventää seuraamistarvetta useista eri lähteistä.

Asetusluonnoksen perusteella tukea voitaisiin myöntää hankkeisiin, jotka valmistuvat viimeistään 30. kesäkuuta 2026. Tuen myöntämisen yleisten edellytysten perusteella tukea voidaan myöntää, jos hanketta tai hankkeeseen sisältyvää uutta teknologiaa ei toteutettaisi ilman tukea. Tuen myöntämisen yleisten edellytysten ja kireän aikataulun vuoksi on välttämätöntä, että sekä Business Finlandilla että työ- ja elinkeinoministeriöllä on riittävästi resursseja hakemusten käsittelyyn ja tukipäätösten tekemiseen kohtuullisessa aikataulussa.

Alla yksityiskohtaiset huomiomme asetusluonnostekstistä muutosehdotuksineen:

Asetusluonnoksen **2 § momentin 4 kohdassa** on määritelty hukkalämpö, jolla tarkoitettaisiin RED II -direktiivin mukaista hukkalämmön määritelmää. Direktiivin määritelmä ei valitettavasti ole kovin selkeä. Määritelmä myös sulkee ulkopuolelle osan väistämättä sivutuotteena syntyvistä lämmöistä, jotka katoaisivat käyttämättöminä ympäristöön, jos niitä ei johdeta kaukolämmitys- ja jäähdytysjärjestelmään. Tällaisia energialähteitä on esim. asuin- ja liikenteen rakennuksissa ja lämmöntuotantolaitoksissa. Määritelmällä ei tulisi sulkea ulkopuolelle mitään sellaista energialähdettä, joka on syntynyt ilman lisäpolttoainetta. Ehdotamme siis määritelmän laajentamista seuraavasti

4) ~~hukkalämmöllä teollisuus- tai sähköntuotantolaitoksissa tai palvelualalla~~ sivutuotteena väistämättä syntyvää lämpöä, joka katoaa käyttämättömänä ilmaan tai veteen, jos sitä ei johdeta kaukolämmitys- tai jäähdytysjärjestelmään, ~~jos on käytetty tai käytetään yhteistuotantoprosessia taikka jos yhteistuotanto ei ole mahdollista;~~

Jos hukkalämmön määritelmää ei ole tässä mahdollista muuttaa direktiivistä poikkeavaksi, ehdotamme käytettäväksi toista termiä, esim. ylijäämälämpö.

Myös hukkakylmä, jonka hyödyntämisen kaukojäähdytysjärjestelmä mahdollistaa, on määritelty direktiivissä vastaavasti kuin hukkalämpö. Ehdotamme siis harkittavaksi kaukojäähdytyksen lisäämistä tuettaviin hankkeisiin kaukolämmityksen rinnalle, samoin kuin kaukolämpöverkkoon kytkettäviä jäähdytysratkaisuja. Maininta jäähdytyksestä tulisi silloin lisätä ainakin seuraaviin kohtiin: **5 § momentti 2, 11 § momentti 1 ja 12 § momentti 1.**

Asetusluonnoksessa **5 § momentin 5 kohdan 4** mukaan tukea ei voisi myöntää kaatopaikoille, jätteenpolttolaitoksiin ja mekaanisiin biologisiin käsittelylaitoksiin liittyviin toimiin. Muistiossa on tarkennettu tilanteita, joissa tukea voidaan myöntää jätteenpolttolaitoksille. Muistioon kirjattu tulkinta tilanteista, joissa jätteenpolttolaitoksille voidaan myöntää tukea, on olennaisen tärkeä. On tärkeää voida tukea myös näillä laitoksilla investointeja, joiden tavoitteena on parantaa tai tehostaa laitoksen prosesseja tai tavoitella päästöjen pienentymistä.

Asetusluonnoksen **12 § momentissa 1** tuettaviin kustannuksiin luetellaan mm. siirto- ja jakeluverkkoon ja kaukolämpöjärjestelmään kuuluvat koneet, laitteet ja tietojärjestelmät. Muistion sanamuoto määritellesään komponenttien tarkoittavan sähköjohtoja, kaukolämpö- ja kaasuputkia jättää avoimeksi sen, voidaanko kustannuksiin sisällyttää myös esim. pumpput, varastot ja akut. Toisaalta **5 §:ssä tuettavina hankkeina** on mainittu älykkäät ratkaisut sekä liittyen sähkön siirtoon ja jakeluun että kaukolämmitysjärjestelmiin. **Ehdotamme tarkennusta 12 § luetteloon** hyväksyttävistä koneista ja laitteista siten, että vähintäänkin muistiossa on mainittuna älykkään energijärjestelmän edellyttämät energian varastointiratkaisut ja hukkaenergioiden entistä laajemman lisähyödyntämisen mahdollistamat kierto-vesipumpput.

Lisätietoja: Mari Nasser, mari.nasser@energia.fi, 050 342 7912